

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	50 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei.	
Pe jumătate de an	25 „			
Pe un pătrar de an	12 1/2 „			
Un număr	1 Leu.			
Pentru străinătate pe un an			80 Lei.	

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 2714 B. ex 1924.

Prea On. Domni protopresbiteri, Onorată Preoțime parohială,

Administrația financiară din Logoj, cu adresa sa din 17 Iunie a. c. Nr. 10411 ne face cunoscut, că a primit ordin dela Ministerul de Finanțe, în urma căruia nu poate face plata statelor pe luna Iunie a. c., până ce toți titularii cuprinși în state nu dovedesc, că au achitat toate impozitele, îndeosebi impozitul global, atât pe anul 1923, cât și pe primele două trimestre ale anului curent.

În urmare, deja la proxima plată, statul ordonanțat are să se cuprindă în rubrică separată nrul chitanței, cu care acesta și-a achitat la Percepția fiscală cuvenită impozitele pe anul trecut și curent.

Pentru ca plata retribuțiilor preoțești dela stat, ce se vor ordonanța pe trimestrul 1 Aprilie—30 Iunie a. c., să nu sufere nici o întârziere, dispunem următoarele:

1. În termen de 14 zile dela emanarea acestui ordin fiecare preot să-și achite toate impozitele, îndeosebi pe cel global, atât pe anul 1923, cât și pe primele două trimestre ale anului curent.

Întru cât careva dintre preoți nu ar cădea la global, își va căștiga documentul cuvenit dela Percepția fisc. competentă, cu care va dovedi această împrejurare.

2. După expirarea termenului de 14 zile, P. On. Domni protopresbiteri vor convoca preoțimea tractuală la sediul scaunului protopresbiteral, având fiecare preot să prezinte cu această ocaziune chitanța despre achitarea impozitelor.

P. On. Domni protopresbiteri vor primi în această chestiune îndrumări speciale.

Ordinul nostru de față privește numai preoțimea noastră eparhială din Regatul României.

Atragem luarea aminte a On. preoțimi, că și numai întârzierea unui singur preot atrage după sine ținerea în suspens a plății retribuțiilor tuturor preoților. Deci cei rămași în întârziere rămân și sunt responsabili pentru eventualele urmări.

Caransebeș, la 20 Iunie 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Nr. 2401 E. ex 1924.

Circular

cătră toate Oficile protopresbiterale și parohiale din dieceza ort. rom. a Caransebeșului.

Noua lege pentru persoanele juridice s'a publicat în „Monitorul Oficial” Nr. 27 din 6 Februarie st. n. a. c., iar regulamentul de aplicare a dispozițiilor acestei legi în „Monitorul Oficial” Nr. 87 din 19 Aprilie a. c.

În înțelesul art. 2 din lege și 98 din regulamentul legii toate persoanele juridice de drept privat, existente la data promulgării acestei legi, sunt obligate, ca în termen de 6 luni dela promulgarea legii, adică până la 6 August st. n. 1924 să comunice grefei tribunalului în circumscripția căruia funcționează administrațiunea lor principală, titlurile pe temeiul cărora au dobândit personalitatea juridică, sta-

tutele sau actele constitutive, precum și informațiunile, ce le cere regulamentul de aplicațiune al legii.

Prin art. 24 din lege și 102 din regulament toate organele de direcțiune și administrațiune ale fundațiunilor sunt datoare să înainteze Ministerului în termen de 6 luni dela promulgarea legii copia autentică de pe actele de fundațiune și un inventar de averea ce posedă, însoțit de bilanțul și contul de gestiune al anului precedent.

Sub aceste dispoziții cad asociațiunile, precum și *fundațiunile protopresbiteratelor și ale parohiilor, respective ale comunelor noastre bisericesti.*

Se atrage însă luarea aminte a On. Oficii protopresbiterale și parohiale, că formalitățile cerute sunt a se îndeplini numai pentru acele fundațiuni, cari după natura lor și după dispozițiunile fundamentale au să funcționeze, ca persoane juridice de drept privat, deci la noi numai pentru acele fundațiuni înființate de particulari și încredințate spre administrare bisericilor noastre, cari urmăresc un scop obștesc, cum este de exemplu: distribuirea de burse și ajutoare pentru tineri, susținerea de școli și alte instituții culturale, — și a căror avere nu formează proprietatea bisericii, ci a fundațiunii, ca persoană juridică și deci averea lor imobilă nu este înregistrată asupra bisericii, ci asupra fundațiunii.

Fundațiunile pentru pomeniri, precum și așa numitele „Legate“, respective „Danii“, al căror scop principal este, ca donații să fie pomeniți în biserică, sau să se facă parastase pentru odihna sufletelor lor, — nu cad în cadrul acestor dispoziții, va să zică pentru acestea nu sunt a se îndeplini formalitățile cerute. Tot asemenea nu cad în cadrul acestor dispoziții nici fundațiunile înființate pentru înfrumusețarea bisericilor și a cimiteriilor.

Formalitățile, ce sunt a se îndeplini în baza legii sunt următoarele:

1. Comitetul parohial prin președintele său va înainta cel mai târziu până la *6 August st. n. 1924* pentru fiecare fundațiune de categoria celor specificate mai sus — o cerere către *Tribunalul* la care aparține comuna, cerând înscrierea acestei fundațiuni în registrul persoanelor juridice.

La această cerere se alătură următoarele acte:

a) Testamentul în copie al fondatorului, prin care s'a dispus înființarea fundațiunii sale sub numirea de „Fundațiunea N. N.“

b) Copie certificată de pe *actul constituirei* fundațiunii.

c) Copie certificată de pe *Literile fundamentale (statutele) și regulamentele*, după cari se administrează fundațiunea.

d) Copie de pe *Bilanțul și Darea de seamă* a ultimului an de gestiune.

e) Un *Memoriu* cuprinzând indicațiunile pretinse de art. 99 al regulamentului referitor la aplicarea legii pentru persoanele juridice.

Ce privește compunerea cererei către tribunal, dăm On. Oficiu protopresbiterale și parohiale următoarele invitațiuni:

1. Întrucât fundațiunea a fost înființată în baza unui testament, se va alătura la cerere *Testamentul* în copie, iar dacă fundațiunea s'a înființat prin un act fundamental scris de fondator, se va anexa în copie *acel act fundamental.*

2. Dacă fundațiunea n'ar avea cumva Litere fundamentale aprobate de Consistor, oficiul parohial va face îndată *Literile fundamentale (statutele)* și după trecerea lor prin comitetul și sinodul parohial le va înainta fără amânare încoaci în două exemplare, dar cel mult până la *28 Iulie st. n. a. c.* spre aprobare, căci Literile fundamentale, ce se vor anexa la cererea către Tribunal, trebuie să fie provăzute cu clauzula de aprobare a Consistorului diecezan.

3. Dacă regulamentul de administrare al fundațiunii este cuprins în Literile fundamentale, nu trebuie anexat alt regulament special.

4. Anexele în copii trebuie subscrise de către președintele comitetului parohial.

5. În *Memoriul* amintit mai sus la punctul e) din cererea către Tribunal se vor însemna pe scurt:

1. Numirea fundațiunii: „Fundațiunea . . .

2. Scopul fundațiunii: . . . . .

3. Data întemeierii de fapt a fundațiunii . . . . .

4. Personalitatea juridică a dobândit-o fundațiunea deodată cu întemeierea ei și pe temeiul dispozițiilor din § 26 al codului civil austriac și a ordonanțelor ministeriale din 29 Aprilie 1873 Nr. 1349, apoi a ordonanței Ministrului prezident cu Nrul 1500/875, apoi art. XXX/883 și art. XLIII/895.

5. Sediul fundațiunii: . . . . .

6. Conturile fundațiunii se încheie totdeauna cu finea anului.

7. Organul de direcție și administrație al fundațiunii îl formează *comitetul parohial împreună cu epitropia parohială* sub controlul sinodului parohial ort. din comuna . . . și al Consistorului diecezan ort. român din Caransebeș. (Dacă actul fundamental dispune administrarea fundațiunii de către o comisiune sau epitropie specială, se va schimba acest text conform dispozițiilor fondatorului.)

8. Averea fundațiunii reprezintă la 31

Decembre 1923 o valoare de Lei . . . . .
și constă din:

Efecte în valoare de Lei . . . . .
Realități în valoare de Lei . . . . .
Numărar Lei . . . . .

9. Totalul veniturilor fundațiunii în anul
expirat a fost Lei . . . . . iar al cheltuielilor
Lei . . . . .

10. Istoricul pe scurt al activității funda-
țiunii este următorul: . . . . .

Deodată cu înaintarea cererei către Tribu-
nal se va înainta de către Comitetul parohial
Ministerului Cultelor și Artelor în București o
cerere după formularul următor împreună cu
aceluzele specificate aici:

„Voind a satisface dispoziției cuprinse în
art. 102 din regulamentul de aplicare al legii
pentru persoanele juridice, subsemnatul Comitet
parohial al comunei bisericești ort. române din
. . . . . județul . . . . ., ca organ de
direcție al „Fundațiunii . . . . .” are onoare
a înainta aici alăturat următoarele acte:

1. O copie certificată de pe *actul constitutiv
și statutele fundațiunii.*

2. *Inventarul* despre averea mobilă și imobilă
a fundațiunii.

3. *Bilanțul și Contul de gestiune* (Venitul și
cheltueli) ale anului precedent și Vă roagă să
binevoiiți a lua acest raport la binevoitoare cu-
noștință.

Se obsearvă, că subscrisul Comitet parohial
a satisfăcut dispozițiilor cuprinse în art. 2. al
legii pentru persoanele juridice, înaintând cu
datul de astăzi Tribunalului din . . . . .
actele cerute de dispozițiunile legii.“

De incheiere atragem atențiunea On. Oficii
protopresbiterale și parohiale, că formalitățile de
mai sus sunt a se îndeplini *separat* pentru fiecare
fundațiune obligată a se înregistra ca persoană
juridică, deci în o cerere nu se pot cumula mai
multe fundațiuni.

On. Oficii protopresbiterale și parohiale sunt
datoare a satisface acestor formalități negreșit
cel mult până la *6 August st. n. a. c.*, punându-le
în vedere că legea prevede sancțiuni față de toți
aceia, cari nu vor satisface la termen și anume
o pedeapsă de 500—10,000 Lei și destituire.

Pentru acele fundațiuni, cari nu au Litere
fundaționale, acestea sunt a se compune **indată**
și pertractându-se în corporațiunile bisericești a
se înaintă **fără amânare** Consistorului nostru
diecezan spre aprobare.

Literile fundaționale au să se compună după
formularul următor:

STATUTELE

fundațiunii . . . din parohia ort. română . .

Art. 1. Fericitul N. N. prin actul din . . . .
a dispus, ca din averea sa specificată în art. 3.
al statutelor de față să se înființeze o fundațiune
sub numirea de „Fundațiunea . . . . .”

Art. 2. Scopul fundațiunii este, ca venitul
ei să se folosească pentru: (Se va specifica
scopul conform dispozițiilor fondatorului).

Art. 3. Averea fundațiunii constă la 31
Dec. 1823 din:

a) Realitățile cuprinse în cartea funduară
Nr- . . . a comunei . . . . . sub Nrii top. . . .
în valoare de Lei . . . . .

b) Efecte în valoare de Lei . . . . (se va
specifica felul efectelor [acțiilor] cu Nrii lor).

Art. 4. Averea fundațiunii este pentru toate
timpurile inalienabilă și se administrează din
partea organelor bisericești după modul de ad-
ministrare al averilor bisericești, însă separat
de acestea.

Art. 5. Bursele și ajutoarele din fundațiune
le votează comitetul parohial al bisericii ort. din
. . . . (aici se va specifica cine poate primi
burse și ajutoare conform dispozițiilor fon-
datorului).

Art. 6. Fundațiunea se reprezintă înaintea
judecătoriilor și autorităților administrative prin
organele bisericești.

Art. 7. Reprezentanța bisericii ort. rom.
din . . . . ia asupra sa garanția morală și
materială pentru corectă conducere și administrare
a fundațiunii și a averii sale.

Art. 8. Statutele acestea întră în vigoare
după aprobarea lor din partea Consistorului ort.
rom. din Caransebeș.

Votate în sesiunea Comitetului parohial al
bisericii ort. rom. din . . . , tinută la . . . 1924.

În numele comitetului parohial:

N. N. N. N.
notar. (L. S.) președinte.

Caransebeș, în 15 Iunie 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Pareneză

rostită la „ziua eroilor” — Înălțarea Domnului la Ceriuri —
din anul 1924, cu ocaziunea binecuvântării crucii-monu-
ment, ridicată întru memoria fiilor comunei Recaș căzuți
în războiul mondial din a. 1914—1918.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

„Al Domnului e pământul și plinirea lui,
lumea și toți cei ce locuiesc într'ânsa” (Ps. XXIII.
1., I Cor. X. 26).

„Domnul a făcut din pământ pe om și
iarăși l-au întors în pământ” (Is. Sir. XVII. 1).

Voi, scumpii noștri tineri, v'ați întors în pământul Domnului și al altora, cum alții, străini, la rândul lor, au apus în pământul Domnului și al vostru. Voi și ei v'ați pogorât în sânul pământului mai înainte de „a sosi plinirea vremii“ (Gal. IV. 4), tocmai pentru aceea, ca să grăbiți sosirea acestei vremi, de dorul căreia ne-au murit părinții și strămoșii.

Nu v'ați reîntors la moșii și strămoșii noștri la timpul obicinuit vrăstei omenești, ci mult înainte de acest hotar.

Nu v'ați despărțit de lumea aceasta în chipul ei obicinuit, ci în chip eroic! Nu coasa vremii v'a răpus, ci înșivă lăpădând vremea, v'ați taiat firul vieții. Leagănul și sicriul nu vi s'a cioplit din aceeași pădure și nu putrezesc în aceeași țărână. Loc de odihnă v'ați ales în pustiul străinătății și nu în grădina bisericii noastre. Voi așteptați învierea morților și vieța veacului în cimiterul necunoscut și îndepărtat peste țări și mări.

Timpul, locul și modul morții voastre este supraomenesc, de aceea voi sunteți și rămâneți a fi pe vecie mucenicii bisericii și eroii neamului unit și în mare parte și întregit.

Vitejii neamului românesc îngrașă azi cu crudele lor oase țarinele străinilor, în schimb apoi străinii necunoscuți înroșesc cu sângele lor pământele de aici, frământate cu sudoarea feței noastre, adăpate de lacrimile văduvelor și orfanilor și consfințite de moaștele unor înaintași, cari le-au stăpânit aproape două mii de ani!

Pe hecatomba soldaților străini, pe movila trupurilor necunoscute ale eroilor altor țări și popoare, v'am ridicat vouă, jubileilor noștri: fii, soți și frați ortodoxi români, aici în mijlocul Recașului, în locul cel mai de frunte și frumos, în parc, în piața Unirei, la umbra falnicului turn al noiei catedrale, în preajma bătrânei primării, la vechea răscruce a răspântiei de încrucisare alor șase căi, — zic, v'am înălțat aici un obelisc-cruce de continuă și vecinică comemorare de slavă și jale.

Art de an la „Înălțarea Domnului la Ceriuri“, o zi de Joi, va fi închinată vouă, și această zi, numită în diptice: *Ziua eroilor, ziua morțirilor, este praznicul vostru, al atleților neamului românesc.*

Noi cei rămași, ajunși prin jertfa voastră de sânge liberi și stăpâni peste destinele neamului și a țării, la ziua voastră, vom oficia liturghie solemnă și vom înălța parastas pentru pomenirea și odihna nevinovaților voastre suflete, sburate așa de timpuriu! Cu limbă de moarte vom obliga și pe coborătorii noștri, ca ei și ai lor erezi deapurarea să adoare cu scumpătate numele vostru săpat pe aceasta co-

lumnă de piatră, — rece în sine, dar arzătoare pentru inima noastră zdrobită.

Un vechiu scriitor bisericesc: Tertulian (+240) spunea: că „sângele mucenicilor e sâmbânța creștinilor“. Aplicând acest dicton la eroii noștri, o declarăm *tuturor, cărora li se cuvine în prezent și viitor*, că gropile și mormintele eroilor noștri sunt torțe și forturi vecinice și sigure pentru noi, cei cari stăpânim azi pământul Domnului dintre Tisa și Nistru, dela Balic și până la a Mureșului în Tisa vărsare, dela Hotin și până la Neagra-mare!

Credem toți românii din patru unghiuri și propovăduim cu tărie și însuflețire, că în sfânta cuminecătură, se preface trupul și sângele Domnului nostru Isus Christos; — așteptăm însă, ca toată suflarea care laudă pe Domnul în patria noastră, „*cu inima să crează spre dreptate și cu gura să mărturisească spre mântuirea*“ (Rom X. 10) lor și a noastră a tuturor, că comuniunea trupului și sângelui României mari deapurarea se sfințește în potirul de oțel al al bazilicei dela Mărășești!

Deci dară: „De are cineva urechi de auzit, să auză (Marc VII. 16; Mat. XI. 15) . . . ce Duhul zice bisericilor“, (Apoc. II. 7, 11, 27, 29; III. 6, 13, 22) dela Mărășești și până la Recaș.

Monumentul Mărășeștilor e tipul, mama și stăpânul tuturor astor fel de clădiri. Prorocitu-s'a la timp, că *peste ele nu se va trece!* „*Porțile iadului nu le vor birui*“ (Mat. XVI. 18), căci mucenici și eroi au fost și vor fi. . . . Și cu ei în vecii vecilor va fi ortodoxie și Românie. Amin.

Dr. ȘTEFAN POP.

Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni.

(Matei 6,24.)

Prin frumoasa predică de pe Munte, Mântuitorul învăța pe ucenicii Săi, cum să postiască, cum să se roage, cum să facă milostenie, în sfârșit, cum trebuie să fie și să trăiască un adevărat ucenic al Lui; un fiu al lui Dumnezeu. Ei să nu caute să placă loruși sau lumii, ci lui Dumnezeu. Li îndemna mai ales să se ferească de bogăție. Ei să se îmbogățească în Domnul, în fapte bune, nu în lucruri vremelnice. Comoara lor să fie în cer, nu pe pământ, căci unde este comoara, acolo și inima omului este.

Faptele omului sunt judecate după intențiunea cu care sunt făcute. Intențiunea este lu-

minătorul sufletului, după cum ochiul este luminătorul trupului. Acest luminător n'are lumina lui proprie, ci o primește din afară, o primește dela iubire. Deci, dacă iubirea este curată, curată va fi și intențiunea, curate vor fi și faptele omului.

Singura iubire curată este iubirea de Dumnezeu. Numai faptele, care pornesc din această singură iubire, sunt curate. Și Mântuitorul voia, ca această singură iubire să fie stăpânitoare asupra adevăraților Lui ucenici, căci le pune: „*Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni*“.

După Sf. Ioan gură de aur, cel al doilea stăpân este *lumea*. Da, lumea are pretențiunile ei, care sunt cu totul protivnice legii lui Dumnezeu. Lumea pretinde, ca noi să dorim slavă lumească, pe când Dumnezeu ne poruncește să fugim de ea. Lumea ne cere, ca noi să fim vicleni, mincinoși, nedrepti, pe când Dumnezeu vrea să fim cinstiți, să iubim și să respectăm adevărul și dreptatea. Lumea ne îndemnă să fim răi, pismași, îngâmfați, neînduplecați și răzbunători, pe când Dumnezeu ne poruncește să fim buni, blânzi, cu bunăcuviință, îngăduitori și iertători. Și așa fiind, cine se poate lauda, cine îndrăznește să spună, că el poate sluji, în acelaș timp, acestor doi stăpâni, cari poruncesc lucruri cu totul dimpotrivă?

Nu tăgăduim: pe fața pământului vor fi și creștini, cari se silesc să corespundă în totul numelui de creștin, cari adecă slujesc numai lui Dumnezeu. Sunt, dar sunt puțini. Mulți sunt acei, cari, pe față, se arată, că sunt vrășmașii lui Dumnezeu și slujitori ai lumii. Cei mai mulți însă, cei mai numeroși sunt aceia, cari vor să împace și pe Dumnezeu și lumea, cari vor să slujească și lui Dumnezeu și lumii. Acestora le place fapta bună, virtutea, dar nici de plăceri, de viții să nu se lase. Le plac bunătațea, iertarea, etc., dar când vin dela la alții, nu de la ei; sau, dacă și ei le fac, apoi mai mult cu intențiunea de a plăcea lumii, nu lui Dumnezeu. Ei au o religiune cu două fețe. Astăzi sunt ai lui Dumnezeu și mâne ai plăcerilor, ai lumii. Duminecă și sărbătorea se duc la biserică, dar în cursul săptămânii nu-i deosebești de ceilalți muritori, de slujitorii lumii. Aceleași buze, care acum sărută chipul Domnului și rostesc o rugăciune pioasă, peste câteva clipe se murdăresc cu insulte, cu vorbe necuviincioase și cu înjurături de cele sfinte chiar. Ziua, de fața omenilor, fac închinăciuni mari, postesc, beau agheazmă, mănâncă anaforă, iar noaptea, sau la întuneric, fură munca altuia, mănâncă pâinea văduvei și a orfanilor.

Câți nu se văd dimineța mergând la serviciu sau la prăvălie, făcând crucea mare

când trece pe lângă o biserică, și când te duci la ei, la prăvălie, te înșală de te sting. Chiar dacă te-ar ști, că mori de foame, mai degrabă își aruncă marfa pe gârlă, decât să îți-o dea pe un preț mai potrivit, fără un prea mare câștig.

În această categorie este cea mai mare parte din lumea creștină de astăzi. În purtarea lor, în faptele lor, se silesc să placă lumii, nu lui Dumnezeu, — se gândesc ce zice lumea, nu ce zice Dumnezeu.

Lumea își are stăpânul ei, pe *Mamona*, bogăția, banul. Acesta este idolul căruia slujește și se închină lumea, căci prin bogăție ce pătimă nu se poate satisface? Cine are banul, stăpânește lumea. Banul este un fel de zeu. El guvernează Statele, el decretează războaiele și pacea. Lui i se supun chiar capetele încoronate.

Dar, e lucru hotărât: la doi stăpâni nu este cu putință să slujim în același timp. Trebuie să alegem între Dumnezeu și lume, între Dumnezeu și Mamona. Dumnezeu nu vrea, ca inima noastră să fie împărțită. Noi suntem făptura lui Dumnezeu și El vrea, ca toată inima noastră, toată dragostea și vieța noastră numai lui să o închinăm.

Bogăția, de ar curge, să nu ne lipim inima de ea. Putem să ne îmbogățim și în cele materiale. Dumnezeu nu este împotriva îmbogățirii noastre. Nu, dar să ne îmbogățim prin mijloace și muncă cinstită și în așa fel, ca nu prin multe griji și ocupațiuni cu îmbogățirea să neglijăm datoriile noastre de creștini și să uităm pe Dumnezeu.

Putem să ne îmbogățim, însă după voia Domnului, „*umblând fără prihană în calea poruncilor Lui, cugetând ziua și noaptea la legea și statutele Lui*“. Putem să ne îmbogățim, dar „*să căutăm mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui*“. Împărăția lui Dumnezeu să ne fie ținta de toată clipa, iar dreptatea Lui să ne fie calea pe care mergând în totdeauna, să putem intra în această împărăție.

Pr. N. Runceanu.

„*Duminica Ortodoxă*“.

Sfântul Sinod.

Sesiunea de primăvară a Sf. Sinod, precum am fost anunțat, s'a deschis în 5/18 l. c.

La ora 10 s'a oficiat de către vicarul mitropoliei serviciu divin.

Ședința s'a deschis la ora 11, sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului primat. Dl ministru Al. Lăpețanu a citit mesagiul regal de deschidere a sesiunii de

primăvară a Sinodului. I. P. S. Sa Mitropolitul primat a expus apoi programul de lucrări al sesiunii, printre care lucrările cele mai importante sunt: reforma calendarului și constituirea unei episcopii pentru administrarea averilor bisericii din Basarabia. Înaltul prelat a cerut apoi d-lui ministru al Cultelor să intervină pe lângă guvern, să se acorde sumele necesare pentru satisfacerea nevoilor urgente ale bisericii.

D-l ministru Lăpedat a așezat urât Sinodul de soliditatea sa și a declarat, că o parte din excedentul bugetului pe anul trecut va fi destinat instituțiilor bisericești.

În ședința din 19 I. c. Sfântul Sinod a discutat propunerea P. S. Sale episcopului Visarion Puiu, privitoare la organizarea Ministerului Cultelor, propunere, care a fost primită. P. S. Sa episcopul dela Bălți a cerut, ca secretarul general al ministerului să fie totdeauna credincios al bisericii noastre și cu studii teologice. Funcționari superiori de asemeni, iar în minister să domnească o atmosferă creștină-ortodoxă.

Cu privire la averile bisericești din Basarabia, s'a hotărât în ședința a treia, ca ele să fie administrate — până la sancționarea legii de unificare a organizației bisericești — de un consiliu de prelați format din cei trei episcopi ai Basarabiei: Arhiepiscopul Gurie și Episcopii Visarion Puiu și Nectarie și de cârmă o episcopie alcătuită din 6 preoți și 3 mireni. În urma votării propoziției propuse, se crede, că conflictul cu administrarea averilor bisericești basarabene va fi aplanat.

P. S. Sa Episcopul Teofil a făcut apoi o dare de seamă asupra fondului biblic, necesar tipăririi evangheliei și cărților culturale bisericești.

S'a discutat darea de seamă asupra mersului revistei „Biserica Ortodoxă“; s'a aprobat bugetul pe anul viitor și s'au făcut diferite propoziții pentru bunul mers al revistei.

S'a luat în discuție chestiunea întrebuirii limbii române în bisericile din Basarabia și s'a hotărât, ca slujba religioasă să se facă în limba română. În localitățile unde se găsesc mulți credincioși slavi, se va permite, ca la una din strane să se cânte și în limba slavonă.

La propunerea P. S. S. Episcopului Ilarie al Tomisului Sf. Sinodul a aprobat, ca toate chetele pentru biserică să fie scoase de sub prevederile legii și regulamentului Ministeriului Sănătății publice, iar episcopii respectivi să aibe dreptul de a da aprobări pentru pantahuze fără aprobarea asistenței sociale. Sinodul a hotărât să intervină în acest sens pe lângă Ministerul Sănătății publice.

Luându-se în discuție reorganizarea seminariilor, s'a ales o comisiune compusă din Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, Vartolomeiu al Râmnicului și Roman Ciorogariu al Oradiei-Mari, care să întocmească un proiect de lege, ce urmează să fie prezentat Sinodului la toamnă.

Sinodul a admis să se introducă în cărțile bisericești și rugăciuni pentru aviatori.

S'a pus apoi întrebarea, dacă preoții pot fi aleși

primari. După lungi discuțiuni, la care au luat parte aproape toți prelații, Sinodul a hotărât, că preoții nu pot să fie aleși primari sau președinți de comisiuni interimare.

P. S. Sa Episcopul Ghenadie a citit o întâmpinare a societății „Ocrotirea orfanilor de războiu“, prin care se cere înființarea unei echipe de vre-o 200 călugărițe, spre a îngriji de orfanii marelui războiu. Sinodul a acceptat în principiu cererea soc. O. O. R. cu condiția, ca orfanele să fie crescute în mănăstiri, după felul cum sunt îngrijite cele de la mănăstirea Pasărea.

S'a luat apoi în discuțiune chestiunea reformei calendarului. Cum Sinodul a primit din partea tuturor bisericilor ortodoxe răspuns la proiectul de reformă, întocmit încă de anul trecut, a hotărât, ca noul calendar să fie aplicat dela 1 Octomvrie 1924. Paștile și sărbătorile, ce sunt în legătura cu Învierea Domnului, se vor sărba după vechea pascălie ortodoxă. Pentru lămurirea credincioșilor, Sinodul a delegat pe Episcopul Vartolomeiu al Râmnicului să întocmească o enciclică către popor, iar d-l profesor Chiricescu dela facultatea de teologie va întocmi un proiect de calendar, ce va fi răspândit de Sinod.

La sfârșit, d-l ministru Lăpedat a citit mesagiul regal de închidere a sesiunii de primăvară.

Învățământul religios.

În ședința Camerei din 23 I. c., la discuția generală asupra proiectului de reformă școlară dl deputat D. V. TONI din partidul naționalist al poporului, — deși aderent al școlii de stat, a susținut cu tărie învățământul religios ca bază a educației. Dl D. V. Toni a declarat următoarele:

Unii dintre oratorii, cari m'au precedat, s'au ridicat în contra învățământului religios. S'a spus chiar, că menținerea lui în lege e un principiu reacționar. Părerea mea în această privință e alta, — cu tot respectul pe care-l am pentru dnii Paul Bujor și prof. Simionescu. Eu cred totuși, că baza învățământului moral din școala primară trebuie să fie învățământul religios. Sânt convins, că numai prin el se poate ajunge la mărirea puterii morale a copilului. E destul să vă amintesc superioritatea, care a rezultat din aplicarea acestui principiu pentru poporul englez și pentru popoarele nordice, ca să înțelegeți toată puterea și însemnătatea lui. Jaurés însuși și Giovanni Gentili au găsit cuvinte convingătoare pentru susținerea acestui principiu. Dar, cerând învățământul religios, eu socot, că prin aceasta nu trebuie să se înțeleagă nici de cum învățământul dogmatic, din care copilul nu înțelege nimic, ci înțeleg acel învățământ, care — făcut nu în anumite ore, ci în orice timp favorabil, — să meargă drept la inima copilului și să-l conducă pe acesta către Isus în așa fel, încât să facă din Isus centrul vieții lui morale.

Ș T I R I

Investirea Episcopului Dunării de jos
P. S. S. Cosma Petroviciu s'a făcut Marți, în cadrul solemnității obicinuite.

Universitatea Populară din Vălenii-de-Munte. La 15 Iulie va începe la Vălenii-de-Munte a zecea serie de cursuri supt conducerea d-lui N. Iorga, continuând vechea tradiție a unei școli libere de cultură națională și morală.

Pe lângă problemele culturale și științifice, se va da în anul acesta o deosebită atenție chestiunilor economice, cari preocupă așa de intens opinia publică.

Pentru reprezentanții minorităților se vor înființa cursuri speciale care să le înlesnească înțelegerea particularităților limbii române și o cunoaștere mai temeinică a literaturii noastre.

Dumineca și sărbătorile vor avea loc șezători cu caracter cultural și artistic, sau se vor organiza excursii și sărbări în satele învecinate.

În ce privește condițiile de trai, s'au luat măsur; în înțelegere cu autoritățile din Văleni, să fie cele mai avantajoase: odăi cu chirii cât mai ieftine și restaurante cu prețuri cât mai reduse.

Studentii și elevii vor avea căminuri și — eventual — cantină pe un preț foarte mic.

Pentru călătorie s'a obținut o reducere de 75 la sută pe căile ferate, atât la dus, cât și la întors.

Inscrierile au început și continuă până la 12 Iulie la sediul Ligii Culturale, Str. Banu Mărăcine No. 1. Secretariatul Cursurilor. După această dată orice corespondență la Vălenii-de-Munte.

Odată cu înscrierea se va comunica și adresa exactă, pentru a se putea trimite din vreme „Legitimația” pe C. F. R.; pentru cămin se va face o notificare deosebită.

Cursurile încep la 15 Iulie și se termină la 15 August.

Cei mai distinși profesori și reprezentanți ai vieții noastre intelectuale, literare și economice vor ținea cursuri și conferințe.

Am dori să vedem reînviind vremurile din trecut, când Banatul era cu demnitate reprezentat la cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte prin studenți și preoți mai tineri din acest colț de țară.

Seminar teologic la Cluj. „Renașterea”, organul oficial al eparhiei Clujului, publică comunicatul oficial al Consistorului privitor la deschiderea seminarului pe ziua de 1 Septemv. a. c.

Cedând orașul Cluj un edificiu din strada Bălcescu pe seama Consistorului, la toamnă se vor deschide toate trei cursurile clericale.

Moartea unui filantrop român. Luna trecută a încetat din viață în Biserica-Albă, fruntașul român *Dimitru Balanescu*, în etate de 66 ani. Acest român a

început o propagandă aprigă pentru cultura românească acum câteva decenii înainte, în era dominației maghiare, continuând și sub dominația sârbă. Fiind om avut și venerat de toți românii din Banatul robit, a lăsat aproape toată averea sa pentru scopuri naționale. Cităm punctul IX din testament, arătând un gest demn de imitat:

IX. Toată cealaltă avere a mea constătătoare din bani gata (dinari 550.000) hârtii de valoare, 30 lanțe (jughere) de vie, o casă în str. Orșovei, are să formeze un institut-fundație cu numele de „Fundația Dumitru Balanescu din Biserica Albă”, care are să rămână și s'o administreze „Astra”, asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român.

Ohidnească în pace marele binefăcător!

Un sat în plină sărbătoare. În Dumineca Tuturor sfinților a avut loc în comuna Șoșdea o măreață și întreită sărbătoare: bisericească, națională și școlară. Fiind hramul sfintei biserici (ruga), în această zi s'a săvârșit desvălirea și sfințirea unui prea frumos și măreț monument-cruce al eroilor. Tot atunci s'au premiat și elevii sărguincioși ai satelor din jurul Șoșdei.

S'au coborât în mijlocul poporului: pâr. protopop Ioan Gheția al Buziașului și înalți delegați ai stăpânirii și ai bravei noastre armate, însoțiți de revizorul școlar precum și de vrednicul primpretor V. Boleanțiu. Au luat parte peste 2000 săteni din jur. Înălțătoarele cuvântări rostite de către pâr. protopop I. Gheția, pâr. Bohariu, înv. Petanec, plugarul Ciucurel și de către înalții delegați și rezizorul școlar ne-au desbrăcat sufletul de cele lumești și am putut trăi și pătrunde cu adevărat măreția unor momente cari influențează hotărât moralul satelor, — sdruncinat în parte de grozăviile războiului.

A ridicat mult nimbul sărbărilor corul mixt din loc și mai ales fanfara din Comoriște, instruită tot de un fiu al comunei, de plugarul Nicolae Peia. Atât biserica și școala, cât și primăria au fost la înălțimea chemării lor, — făcându-și fiecare în parte și toți împreună datorința cu vârf și îndesat. Biserica este mândră de a fi luat inițiativa. La plecare s'a dus fiecare cu cele mai frumoase impresii și cu convingerea, că *fără biserică ori ce sărbătoare ar fi lipsită de farmec — nu ar mai fi sărbătoare.*

Dela sat.

Președintele „Societății Scriitorilor Români”. Adunarea generală a S. S. R. a ales cu aclamațiune de președinte al ei pe dl. Octavian Goga.

Alegerea aceasta constituie o distincție cu o semnificație deosebită pentru vremurile de astăzi, când literatura românească are misiunea de a contribui mai mult la înfăptuirea unității suflatești în hotarele României Mari.

Festival artistic. Elevele din cl. V a liceului „Carmen Sylva” din Timișoara au aranjat în ziua de 8/21 Iunie a. c., sub conducerea mai multor profesoare un foarte succes festival artistic în orașelul nostru.

Programul a fost bogat și ales. Declamările au fost bine interpretate. A plăcut mult tabloul „Moartea lui Decebal” și cântările, cari au fost executate cu precizie și armonie perfectă. În executarea exercițiilor de gimnastică cu bastoane și a dansurilor naționale, elevele au fost foarte drăguțe și mișcărilor lor grațioase au impus publicului asistent.

D-șoara prof. A. Onițiu își are meritul întru aranjarea acestui festival, care ne-a dat dovada, că educația fetițelor noastre, dela liceul „Carmen Sylva” este în mâni bune și sigure. Aplauzele publicului numeros servească tuturor, profesoarelor și elevelor, de indemn, că să meargă tot pe această cale: tot înainte.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare a fost închisă. Dintre legile mai importante votate în actuala sesiune amintim: legea comercializării întreprinderilor statului, legea minelor, legea generatorilor de energie, legea învățământului primar și normal, legea de organizare a magistraturei și legea pădurilor comunale.

Jurământul cercetașilor cohorței „Dr. Ion Sirbu” din Bozovici. Duminecă în 9/22 Iunie a. c. 25 elevi ai gimnaziului „Principele Carol” din Bozovici, au de jurământul de cercetași, iar cohorta a primit numele defunctului Dr. Ion Sirbu din Rudaria.

La ora 10 a. m. elevii, însoțiți de fanfara țăranilor din localitate și numeros public, au asistat la serviciu religios, după terminarea cărui se postează în parcul comunal.

Cuvântul de deschidere l-a avut dir. gimn. dl. ing. Ciupercescu, care citește câteva articole din legea cercetașului, iar tinerii văstari cu voci tremurânde răspund singuratici prin formula jurământului. Preotul N. Bihoiu în cuvântarea sa arată în liniamente generale viața marelui defunct; apoi apelează la sentimentul național al elevilor, iar ei răspund înțonând „Marșul cercetașilor”.

Păr. prof. R. Novacoviciu arată originea, mijloacele și scopul cercetașiei, aducând ca exemplu de jertfă eminentă personalitate a lui Dr. I. Sirbu, care n'a fost întreaga viață decât un adânc cercetător al marilor fapte istorice.

Cu această ocazie surorile Sirbu donează bibliotecii gimnaziului opera mult regretatului lor frate: „Istoria lui Mihaiu Viteazul”.

În fine D-șoara A. Graia mulțumește în numele familiei celor ce au dat inițiativa de a lega această cohortă de numele scrupulosului istoric, pe care-l caracterizează în câteva cuvinte și termină urând cercetașilor spor la muncă, pentru realizarea noului ideal național: o Românie plină de viață. A urmat apoi defilarea.

Să sperăm, că fiii țăranilor din Almăj se vor ridica la nivelul celorlalte cohorțe din țară și vor fi demni de numele lui Dr. Ion Sirbu.

O Spectatoară.

Pentru ocuparea postului de preot la parohia ort. română din Viena, cu circumscripția pentru întreg teritoriul republicii Austria, parohie aparținătoare Arhidiecezei din Cernăuți, se escrie.

CONCURS.

În condițiunile următoare:

I. Beneficiile preotului:

1. Salar de bază: 5000 Lei lunar.
2. Spor la scumpete: 3000 Lei lunar.
3. Locuința și luminat.
4. Veniturile stolare.

II. Obligămintele preotului:

1. Ținerea serviciului divin.
2. Catechizarea și instruirea copiilor în limba română.
3. Agendele cancelariei parohiale și ale secretariatului.
4. Purtarea registrelor stării civile.

Petițiile investite cu toate documentele necesare se vor înainta Comitetului parohial ort. român din Viena I, Löwelstrasse 8, în termen de 1 lună de la publicarea acestui concurs.

Comitetul parohial.

LICITAȚIUNE.

Cu urmare a delegațiunei primite dela Judecătoria de ocol Caransebeș sub D G ²²⁰²⁴ ₁₉₂₄ cu data de 28 Iunie 1924, aduc la cunoștința generală, că la locuința defunctului Robert Wenko colonel în retrageră din Caransebeș, strada Liceului nr. 17, se vor vinde prin licitație publică, pentru bani gata și pe lângă imediata preluare toată averea mobilă a menționatului defunct: ca efecte de menaj, aranjament, rufărie, covoare, bibliotecă etc... cari lucruri mobile valorează astăzi aproximativ 150.000 Lei. Cumpărătorii vor plăti și timbrul cifrei de afaceri de 1%.

Licitațiunea o fixez pe ziua de Marți, opt (8) Iulie 1924. ora 9 a. m.

Caaansebeș, la 2 Iulie 1924.

Gh. Repede
notar public.

FRIDERIC GROCHOWINA

ceasornicar și mecanic

CARANSEBES

Str. Episcop Popescu (Institutul teologic)

Furnizează, montează și preia reparaturile ceasurilor dela biserici.